

ЗАСТОСУВАННЯ ФІЗИЧНОЇ ТЕРАПІЇ В ПРОЦЕСІ ВІДНОВЛЕННЯ ПІСЛЯ РОЗРИВУ АХІЛЛОВОГО СУХОЖИЛЛЯ У ФУТБОЛІСТІВ

Сімошенко Д. І., Перець О. В.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна,

simosenkodima@gmail.com, elenaperets80@gmail.com

Вступ. Розрив ахіллового сухожилля є однією з найсерйозніших травм нижньої кінцівки у футболістів, що може призвести до значного обмеження функціональної активності та тривалої відсутності у спортивній кар'єрі. Високий ризик травмування зумовлений великими навантаженнями на сухожилля під час різких стартів, зупинок, стрибків та змін напрямку руху.

Процес відновлення після розриву ахіллового сухожилля включає кілька етапів: від іммобілізації та ранньої мобілізації до повного повернення у спорт. Фізична терапія відіграє ключову роль у цьому процесі, сприяючи зниженню болю, покращенню функції гомілковостопного суглоба, відновленню сили та координації м'язів, а також профілактиці повторних травм.

Мета. Визначити сучасні методи фізичної терапії у процесі реабілітації футболістів після розриву ахіллового сухожилля та оптимальні підходи для відновлення функціональної активності та мінімізації ризику повторного травмування.

Матеріали та методи. Дослідження ґрунтується на аналізі наукової літератури, що стосується механізмів ушкодження ахіллового сухожилля, методів його лікування та програм реабілітації. Використані джерела включають сучасні дослідження (інтернет-джерела PubMed, Scopus, Google Scholar) у сфері спортивної медицини, ортопедії та фізичної терапії. Проаналізовані підходи до відновлення після хірургічного втручання, ефективність пасивної мобілізації, вправ на розтягування, силових тренувань та біомеханічної корекції.

Результати та їх обговорення. Фізична терапія після розриву ахіллового сухожилля включає три основні етапи реабілітації:

Ранній іммобілізаційний період (0-6 тижнів)

Мета: захист ушкодженої ділянки, запобігання повторному розриву, зменшення болю та набряку.

- Використання ортезів або гіпсових пов'язок для обмеження рухів у гомілковостопному суглобі.

- Поступове розвантаження кінцівки (ходьба на милицях, потім часткове навантаження).
- **Ізометричні вправи** для збереження м'язового тону стегна та м'язів гомілки.
- **Лімфодренажний масаж, кріотерапія** (холодові аплікації) для зменшення набряку.

Функціональний період (6-12 тижнів)

Мета: відновлення рухливості, стабільності та сили м'язів.

- Виконання **пасивних і активних вправ на розтягнення ахіллового сухожилля**.
- **Кінезітерапія:** вправи на баланс і пропріоцепцію для покращення стабільності гомілковостопного суглоба.
- **Електроміостимуляція** для активізації м'язів гомілки.
- Використання **аквааеробіки** для зменшення навантаження на сухожилля.

Підготовка до повернення у спорт (12-24 тижні)

Мета: поступове повернення до футбольних тренувань, профілактика повторного травмування.

- Бігові навантаження (спочатку **лінійний біг**, потім **зміни напрямку руху**).
- Вправи на **вибухову силу м'язів гомілки** (пліометрія, стрибки).
- Імітаційні футбольні тренування (пас, удари по м'ячу).
- **Біомеханічний аналіз рухів** для корекції техніки бігу, стрибків та ударів.

Теоретичний аналіз свідчить про важливість раннього залучення реабілітаційних заходів. Літературні джерела підтверджують ефективність використання кінезіотерапії для відновлення рухової активності, а також роль електростимуляції у прискоренні регенерації м'язових волокон. Важливою складовою успішного відновлення є поступове збільшення навантажень та індивідуалізація підходу до спортсменів залежно від їхньої фізичної підготовленості та особливостей організму.

Також дослідження показують, що використання вправ на пропріоцепцію може суттєво покращити стабільність суглоба і зменшити ризик повторних травм. Аналіз джерел вказує на ефективність багатокomпонентних програм, що поєднують аеробні навантаження, специфічні вправи на зміцнення литкових м'язів і спеціалізовані тренування для повернення до професійного футболу. Значну роль відіграє психологічна підтримка, оскільки страх перед повторною

травмою може впливати на швидкість повернення спортсмена до повноцінних тренувань.

Висновки. Фізична терапія є основним компонентом реабілітації після розриву ахіллового сухожилля у футболістів. Вона сприяє відновленню функціональної активності, попереджає ускладнення та забезпечує повернення до повноцінного тренувального процесу.

1. **Поетапний підхід** до фізичної терапії дозволяє мінімізувати ризики повторних травм та покращити довготривалі результати.
2. **Комбінація методів** (кінезітерапія, фізіотерапія, функціональні тренування) є найефективнішою стратегією для швидкого повернення до спорту.
3. Необхідні подальші дослідження для розробки **оптимізованих індивідуальних реабілітаційних програм**, що враховують особливості футболістів на різних рівнях фізичної підготовки.